

...początkach poczynaniach. Rodzice zaniepokojeni niechęcią Aleksego do życia doczesnego proszą go, aby zawarł małżeństwo z cesarską córką. On jednak w noc poślubną młody małżonek zwraca dziewczynie pierścień i deklaruje się na życie w czystości. Jej również proponuje życie poświęcone służbie Bogu.

W późniejszej części legendy opowiada o tułaczce świętego. Aleksey zabiera z rodzinnego domu złoto i srebro i udaje się na statek, aby odpłynąć z Rzymu. Zostawiając cały majątek ubogim, sam wiezie życie żebrackie, pełne umartwień i wyrzeczeń. Zostaje ascetą.

Ważną przyczyną modlitw świętego i jego pokory dokonuje się wiele cudów. Wierzący uważają, że sama Matka Boska schodzi z obrazu i skłania odźwiernego, aby przyszedł do kościoła świętego, który czeka na mrozie. Sława Aleksego staje się coraz większa. Aby uniknąć zbyt wielkiego rozgłosu, bohater wyrusza do Syrii. Cudowne okoliczności sprawiają, że z powrotem przybywa do Rzymu. Znajduje schronienie pod schodami swojego domu rodzinnego, gdzie jako nieznany nikomu, ubrany w fachtmany żebrak spędza 16 lat. Do trudów ubogiej egzystencji dokładają się jeszcze upokorzenia – mieszka pod schodami, więc mieszkańcy domu leją mu na głowę pomyje, jest poniewierany przez służbę. Jednak wszystkie umartwienia są dla Aleksego jeszcze większym źródłem radości.

Zakończenie legendy stanowi opis śmierci Aleksego, który przeczuwając bliski kres, pisze list opowiadający o męczeństwie i trudach swego żywota. W chwili śmierci świętego w całym mieście biją dzwony – powody tego wydarzenia wyjaśnia rzymianom niewinne dziecko. Ku ciału zmarłego zdążają w procesji cesarz, papież i biskupi, a chorzy, którzy znaleźli się w pobliżu zwłok, zostają cudownie uzdrowieni. Wszyscy usiłują wyjąć zaciśnięty w jego dłoni list, ale udaje się to jedynie żonie Aleksego, która, jak on, żyła, dochowując czystości. Wówczas okazuje się, kim był niezwykle żebrak. Pograżeni w rozpacz po stracie jedynaka rodzice, którzy szukali Aleksego po całym świecie, dopiero teraz go rozpoznają – w zmarłym pod ich własnym domem nędzarzu.

Legenda o św. Aleksym (fragment)

- 1 Ach, Krolu wielki¹ nasz,
Coż Ci dzieją Męszyjasz²,
Przydaj rozumu k mej rzeczy³,
Me serce bostwem obleczy,
- 5 Raczy mię mych grzechow pozbawić,
Bych mógł o Twych świętych prawić:
Żywot jednego świętego,
Coż miłował Boga swego.
Cztę⁴ w jednych księgach o nim;
- 10 Kto chce słuchać, ja powiem.

¹ wielki – wielki
² Męszyjasz – Męszjasz

Św. Hieronim klęczący przed Chrystusem na Krzyżu
miniatura z *Godzinek* Bonaparte Ghisleriego z Bolonii (1500)

erem – pustelnia, miejsce odosobnienia, eremita – pustelnik, osoba, która z pobudek religijnych wycofuje się z życia w społeczeństwie i wybiera egzystencję w izolacji od spraw tego świata

asceta – człowiek rezygnujący z życia doczesnego, umartwiający swoje ciało, aby oczyścić duszę i osiągnąć świętość

asceza – umartwianie się, rezygnacja z życiowych przyjemności